

Utrinki z Letnega posveta o izobraževanju odraslih 2015

25. november 2015, Kongresni center Smelt Ljubljana
<http://pro.acs.si/lp2015>

O prizorišču: Letni posvet o izobraževanju odraslih (LPoIO) 2015 je tokrat gostoval v **Kongresnem centru Smelt** v Ljubljani.

Dvorana, ki sprejme okrog 450 udeležencev, je nudila prijetno okolje za tradicionalno srečanje nosilcev politike, stroke in prakse izobraževanja odraslih (IO). V prostorni avli so obiskovalci med odmori izkoristili priložnost za neformalna srečanja. Njene stene je krasila razstava 'Praznik učenja', poleg registracijskega pulta pa so bile na voljo mize z različnimi promocijskimi gradivi.

O udeležencih: Na posvet se je prijavilo okrog 330 oseb – veliko število, ki brez dvoma razodeva zanimanje, radovednost, voljo, da informirano sodelujemo pri ustvarjanju boljšega jutri v stroki in življenju nasploh. Žal so jo nekaterim zagodli vreme, bolezen ali druge okoliščine. Dejansko se je posveta udeležilo **273 udeležencev**; njihova analiza **po spolu** je pokazala, da je

bilo 83 % žensk in 17 % moških. Pregled **po vrsti ustanov** je razodel, da jih je 25 % iz ljudskih univerz, 18 % iz drugih javnih zavodov in agencij, po 16 % iz zasebnega sektorja, 15 % iz srednjih šol, 7 % iz ministrstev, preostanek pa iz drugih ustanov.

Zastopane so bile vse slovenske **regije**, najbolj Osrednjeslovenska s 47 % udeležencev, sledile so Savinjska regija z 11 %, Podravska z 8 %, Gorenjska z 7 %, Obalno-kraška s 6 %, Jugovzhodna Slovenija 4 % in Goriška regija s po 3 %, vse druge pa s po 1-2 % udeležencev.

Uvodni video posnetek **Kaj obenem ...?** (avtorja: Darijan Novak in Jure Plešec) je udeležence opozoril na razsežnosti, s katerimi se soočamo v izobraževanju odraslih. Odgovor na vsa vprašanja (npr. kako pridobiti znanje, modrost, razumevanje, kako se usposobiti za delo, kako osebnostno rasti, biti zdrav in dejaven, miroljubno sobivati in soustvarjati v velikih in malih skupnostih ...) je namreč:

Vseživljenjsko učenje, znotraj tega pa – kot najšibkejši ali najmočnejši člen, vsekakor pa nepogrešljivi – učenje in izobraževanje odraslih!

S svojim zavzetim pozdravnim nagovorom je **dr. Maja Makovec Brenčič**, ministrica za izobraževanje, znanost in šport, pokazala, da izobraževanju odraslih pripisuje velik pomen.

Potrdila je naša dozrajšnja prizadevanja in nas navdušila za izzive, ki jih zagovarja tako na ravni nacionalne politike izobraževanja in usposabljanja kot na ravni posameznika. Ministrica je potrdila pomen izobraževalcev odraslih: »Izobraževanje odraslih je ključno področje, brez katerega si ni mogoče predstavljati stalnega prenosa znanj in ustvarjanja novih znanj. Tega ni mogoče zagotoviti, če ne razvijamo ustreznih metod in načinov pa tudi ljudi, ki ste nosilci prenosa znanj.«

V svojem nagovoru je ministrica omenila tudi mednarodno raziskavo PIAAC, ki meri splošne in nadgrajene kompetence: »Raziskava nam bo v letu 2016 dala zelo pomembno vedenje o tem, kako kompetentni smo v primerjavi z drugimi državami. Od tega si obetamo veliko, še posebej na področju izobraževanja odraslih.« Poudarila je, da bodo v naslednjih letih razvoju splošnih in poklicnih kompetenc namenili posebno pozornost.

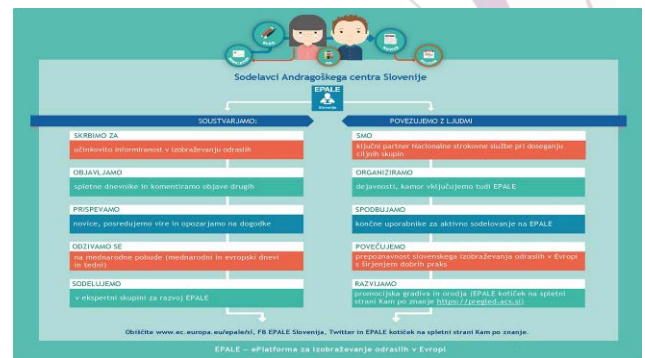
Mag. Andrej Sotošek, direktor Andragoškega centra Slovenije (ACS) in sogostitelj posveta, je spregovoril o sistemskem področju dela centra in opozoril, da so druge vsebine prikazane v najnovejši brošuri ACS.

Naštel je sodelovanje ACS pri pripravi strokovnih podlag za prenovo Zakona o izobraževanju odraslih, za opredelitev javne mreže ter nacionalnega okvira in sistema krepitve in evalvacije kakovosti na področju

vzgoje in izobraževanja, pri prenovi normativov za financiranje IO ter pri razvoju konceptov in modelov na področju svetovanja ter ugotavljanja in vrednotenja neformalno in priložnostno pridobljenih znanj. Opozoril je: »Ocenjujem, da kljub restriktivnim pogojem dela v zadnjih letih uspešno opravljamo svoje poslanstvo, saj rezultati kažejo, da uspešno sledimo nacionalnim in mednarodnim ciljem strateških dokumentov. Smo pa pred novo razvojno perspektivo, ki nam nalaga dodatne izzive. Realizirali jih bomo lahko le s sodelovanjem vseh ključnih partnerjev.«

Moderatorica posveta, **mag. Zvonka Pangerc Pahernik** iz ACS, je nato predstavila statistiko udeležencev posveta. Prisotne je povabila, da se v prihodnje srečujejo tudi virtualno, na ePlatformi za izobraževanje odraslih – **EPALE**, kjer lahko pišejo spletne dnevnike, komentirajo objave drugih, objavljajo novice, napovedujejo dogodke in še kaj.

V napovedi osrednjega plenarnega prispevka o vedoželjnosti kot civilizacijski logiki je povedala: »Nekateri se pri svojem delu ukvarjamo s spodbujanjem vedoželjnosti, drugi jo po najboljših močeh tešite, koliko pa se s tem mudi, nam bo povedal naslednji govorec.«

Prof. dr. Marko Pavliha iz Gibanja Svetovni etos Slovenija in Univerze v Ljubljani, Fakultete za pomorstvo in promet, je s svojim prispevkom **Dvanajst pred dvanajsto ali vedoželjnost kot civilizacijska logika** udeležence naravnost navdušil.

»Kaj se je zgodilo z vzgojo, vedoželjnostjo in ustvarjalnostjo?« se je spraševal in poudaril: »Zdravilo je naučiti se živeti v sožitju.« Holistično pedagogiko je utemeljeval z načeli vseprisotnosti vzgoje, psihofizičnosti, etičnosti, pestri združenosti, interdisciplinarnosti ter prirodnosti. »Samo z vseživljenjsko in vseprisotno vedoželjnostjo bomo zmožni kvantnega popotovanja v višjo sfero duhovnosti,« je prepričan dr. Marko Pavliha. Z vsebino in načinom podajanja svojega prispevka je udeležence posveta povezal na višji ravni ter nahranil dušo in duha, tako da je bilo v avditoriju čutiti neko posebno ubranost. Mnogi kasnejši govorniki so se sklicevali na njegove besede.

Slovensko ogrodje kvalifikacij (SOK) je bilo prva od osrednjih strokovnih tem posveta. Predstavila nam ga je **Urška Marentič**, namestnica direktorja Centra RS za poklicno izobraževanje (CPI).

Poudarila je: »Namen SOK-a je podpreti vseživljenjsko učenje, povezati in uskladiti slovenske podsisteme kvalifikacij ter izboljšati preglednost, dostopnost in kakovost kvalifikacij glede na trg dela in civilno družbo.« CPI je kot Nacionalna koordinacijska točka odgovoren za razvoj SOK-a, spremljanje njegove implementacije pa tudi za njegovo umeščanje v evropsko ogrodje kvalifikacij (EOK). »SOK je namenjen vsem – posameznikom (dijakom, študentom, delavcem) pa tudi

delodajalcem in ponudnikom izobraževanja, zato je naša pomembna naloga vzpostavitev in vzdrževanje **registra kvalifikacij** ter povezav s portalom EOK,« je še dejala.

Strokovne podlage za pripravo programov za izpopolnjevanje oz. specializacij je udeležencem približal **Boštjan Rozman Zgonc** iz Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport (MIZŠ). »Razlogi za dopolnitve izhodišč so bili številni: kritika delodajalcev o kompetencah diplomantov, neskladja med potrebami trga dela in usposobljenostjo diplomantov, pobude za uvedbo vajeništva, nova finančna perspektiva ter rezultati evalvacij prenovljenih izobraževalnih programov,« je uvodoma razložil.

Kot sistemske posledice je napovedal nadaljnji proces zmanjševanja števila programov za pridobitev izobrazbe ter nastajanje programov specializacij. Tako bodo lahko delodajalci izkoristili možnosti, da si njihovi zaposleni pridobijo boljše poklicne kompetence s specializacijami (poklicne kvalifikacije) ali po programih usposabljanja za dodatne kvalifikacije, ki so nov element SOK-a.

Razprava o obeh temah, v kateri je sodeloval tudi direktor CPI, **Elido Bandelj**, je pokazala, da so opisana dogajanja še kako aktualna za izobraževanje odraslih in da bodo potrebni še bolj poglobljeni pogovori, predvsem pa sodelovanje deležnikov pri uveljavljanju predstavljenih orodij in udejanjanju napovedanih sprememb.

Ukrepi Operativnega programa za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020 in načrti za Letni program izobraževanja odraslih 2016 so bili tema panelne razprave predstavnic štirih ministrstev, ki jih med drugim povezuje tudi sodelovanje v okviru [Resolucije o Nacionalnem programu izobraževanja odraslih v Republiki Sloveniji za obdobje 2013 do 2020](#).

Povezovalka posveta je **mag. Katja Dovžak** iz MIZŠ, **Ireno Kuntarič Hribar** iz Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (MDDSZ), **Hermينو Oberstar** iz Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) ter **dr. Darjo Piciga** iz Ministrstva za okolje in prostor (MOP) izmenjaje povpraševala o ključnih strateških izzivih posameznega resorja, povezanih z izobraževanjem odraslih, o ukrepih v letu 2016, ki bodo prispevali k njihovem uresničevanju, ter o izzivih in priložnostih medresorskega povezovanja in sodelovanja.

Mag. Katja Dovžak je v svojem **prispevku** povedala: »Za izboljšanje kompetenc manj vključenih v vseživljenjsko učenje sta predvidena dva ukrepa – programi za dvig temeljnih in poklicnih kompetenc ter programi za dvig izobrazbene ravni.« Omenila pa je tudi izboljšanje kompetenc posameznikov za zmanjšanje neskladij med usposobljenostjo in potrebami trga dela, za kar so ključne dejavnosti informiranje in svetovanje, razvoj in izvajanje programov izpopolnjevanja ter prekvalifikacije. Navedene naloge bodo potekale v okviru 10.

Prednostne osi: 'Znanje, spretnosti in vseživljenjsko učenje za boljšo zaposljivost'.

Irena Kuntarič Hribar je v svoji **predstavitvi** izpostavila dve ciljni skupini – mlade in dolgotrajno brezposelne. Obema bodo v Prednostni osi 8: 'Spodbujanje zaposlovanja in transnacionalna mobilnost delovne sile' namenjeni številni programi.

Udeležence je navdušila z informacijo, da bo MDDSZ v letu 2016 sofinanciral program PUM-o, in sicer v okviru Prednostne osi 9: 'Socialna vključenost in zmanjševanje tveganja revščine'. »S cilji večje zaposljivosti, konkurenčnosti in kompetentnosti delovne sile bodo ukrepi 'Aktivne politike zaposlovanja 2016–2020' usmerjeni predvsem k najranljivejšim skupinam, torej k tistim, ki kljub ugodnejšim gospodarskim razmeram potrebujejo pomoč pri vstopu na trg dela,« je še poudarila.

Hermína Oberstar je **predstavila** ukrepe, ki so zajeti v 'Letnem programu izobraževanja odraslih 2016' in zadevajo tretje prednostno področje, tj. 'Usposabljanje in izobraževanje za potrebe dela'.

Gre za usposabljanja v kmetijstvu, ki jih izvajajo nepridobitne in nevladne organizacije, izvajanje prenosa znanja v prakso za odrasle na podeželju v okviru kmetijsko svetovalne službe, usposabljanje in svetovanje lastnikom gozdov za varno delo v gozdu ter strokovno izvedbo gojitvenih in varstvenih del,

svetovanje čebelarjem in ozaveščanje prebivalstva o pomenu čebelarstva ter spodbujanje prenosa znanja in inovacij v kmetijstvu, gozdarstvu, živilskopredelovalni industriji in na podeželju z izvajanjem 'Programa razvoja podeželja 2014–2020'. »Izobraževanje je pogoj za pridobitev sredstev iz tega programa,« je poudarila in udeležencem posveta predlagala, da so pozorni na javne natečaje za izvajalce usposabljanj ali drugih dejavnosti prenosa znanja.

Izobraževanje odraslih v okviru okoljskih ukrepov in za prehod v zeleno gospodarstvo je **predstavila dr. Darja Piciga**, ki je že večkrat sodelovala na LPoIO in si prizadeva za sodelovanje z izvajalci izobraževanja odraslih. Priložnosti za to vidi zlasti na področju podnebnih sprememb, čeprav je aktualnih izzivov še veliko: terorizem, ekonomska globalizacija, spremembe v poklicnem življenju, migracije in drugo. »Vzgoja in izobraževanje za trajnostni razvoj 'opremita' ljudi z vrednotami, znanji in spretnostmi/kompetencami, ki so nujne za udejanjanje koncepta zelenega gospodarstva,« je poudarila in s tem utemeljevala ukrepe 'Okvirnega programa za prehod v zeleno gospodarstvo', ki ga je Vlada RS sprejela oktobra letos.

Razpravljalke so se strinjale, da se njihovi resorji že zdaj povezujejo med seboj in z drugimi resorji, vendar je konkretnih izzivov in priložnosti še veliko.

Dr. Zoran Jelenc je bil v svoji predstavitvi spoznanj iz raziskave o ustreznosti izraza 'Vseživljenjska karierna orientacija' kritičen. Na temelju 35 odgovorov od 60 naslovnikov ankete je utemeljeval, zakaj je treba izraz takoj umakniti. Intelektualci, ki so sodelovali v raziskavi,

so s prepričljivo večino ocenili, da izraza 'orientacija' in 'karierna orientacija' nista ustrezna slovenska preveda angleških izrazov 'guidance' in 'guidance & counselling'. S podobno večino kot pri zavrnitvi neustreznih prevodov izrazov menijo, da se strokovna terminologija ne bi smela razvijati brez soglasja ustreznih strok in strokovnjakov in da jih ne more reševati zgolj ena institucija. Pozval je k širši razpravi o tej in drugih terminoloških dilemah v izobraževanju odraslih.

Obilo odobranja občinstva je požela naslednja točka, ki je zadevala **Občinske cilje izobraževanja odraslih in vlogo županov pri njihovem uresničevanju**.

Olga Drofenik, članica Andragoškega društva Slovenije (ADS), je na kratko predstavila **fokusne razprave z župani**, ki so pod naslovom 'Pomen izobraževanja odraslih v moji občini' tekle od novembra 2014 do septembra 2015. Zadevale so tri tematska področja, in sicer podporo ekonomsko-socialni in kulturni dimenziji izobraževanja odraslih v občini, organiziranost slednje za spodbujanje razvoja IO ter ukrepe za načrtovanje in spremljanje tega razvoja.

Na posvet so bili povabljeni le župani treh občin od 23 sodelujočih. Kriteriji za izbor županov so bili osebna udeležba v fokusnih razpravah ter pokroviteljstvo nad 'Parado učenja – Dnevi učečih se skupnosti' v njihovi občini. Občina Radeče pa je bila odlična dopolnitev obeh mestnih okolij, saj na njenem območju ni ljudske univerze, vrzel pa zelo uspešno zapolnjujejo Javni zavod KTRC Radeče in več kot 50 društev.

Razpravo je z njej lastno zavzetostjo in barvitostjo povezovala **Ida Srebotnik** iz ADS. **Mojca Čemas Stjepanovič**, županja Občine Črnomelj, **Tadeja Beočanina**, župana Občine Ajdovščina, ter **Tomaža Režuna**, župana Občine Radeče, je najprej povabila, da svojo občino na kratko predstavijo in pri tem posebno pozornost namenijo IO. Nato jim je zastavila vprašanja o kratkoročnih in dolgoročnih ciljih IO v njihovi občini ter o tem, katere organizacije lahko največ prispevajo k njihovem uresničevanju, o podpori, ki jo na lokalni ravni pričakujejo od države, ter o primerih dobre prakse IO v njihovi občini.

Županja in oba župana so odgovarjali odločno in zavzeto ter poudarili pomen svojih treh vodilnih ustanov za uveljavljanje izobraževanja odraslih – ZIK Črnomelj, Ljudsko univerzo Ajdovščina in KTRC Radeče. Izrazili so uvid v pomen IO pri ustvarjanju delovnih mest v občini, zavzemajo pa se tudi za druge učinke, ki jih učenje ima za blagostanje v njihovih okoljih. Njihove nastope so podprle direktorice LU Ajdovščina, ZIK Črnomelj ter KTRC Radeče.

Olga Drofenik je še napovedala: »V februarju 2016 načrtujemo nacionalni posvet županov, ugotovitve fokusnih skupin pa nameravamo predstaviti vsem trem združenjem občin, o njih spodbuditi razpravo v Državnem svetu in parlamentarnem odboru ter se pogovoriti s pristojnimi ministri.«

V predstavitvi **mag. Zvonke Pangerc Pahernik** iz ACS o [Uresničevanju Evropskega programa za učenje odraslih \(EPUO\) v obdobju 2015–2017](#) so bili prikazani ključni rezultati dozrajšnih dveh faz tega procesa, ki teče v vseh državah članicah EU. Poudarila je zlasti [Parado učnja 2013–2015](#) in [video produkcijo](#). Premierno je bil prikazan letošnji video o [strokovnih dogodkih EPUO](#) za spodbujanje in razvijanje temeljnih zmožnosti odraslih s pomenljivim naslovom **'Zmorem, torej sem!'**.

»V novem dvoletnem obdobju bomo – spet v sodelovanju s številnimi deležniki na lokalni in nacionalni ravni – nadaljevali strokovne dogodke in praktična usposabljanja. Namenjeni bodo mladim, brezposelnim, priselencem in podeželskemu prebivalstvu ter drugim izobraževalno prikrajšanim,« je napovedala govornica. Z razširitvijo Nacionalnega odbora za Teden vseživljenjskega učenja bodo izpolnili obvezo, da vzpostavijo nacionalno koordinacijsko telo, vsa dogajanja pa bodo objavljali na EPALe.

Sodelavci ACS smo bili še posebej veseli priznanja za dozrajšnje delo, objavljenega na Twitterju @MIZ_RS: »MIZŠ je vlogo nacionalnega koordinatorskega telesa za uresničevanje EPUO zaupal ACS. Ministrica: ACS je vlogo opravil odlično.«

Tik pred iztekom posveta je **dr. Tanja Možina** iz ACS predstavila [Predlog sprememb Navodil o prilagajanju izrednega poklicnega in strokovnega izobraževanja](#).

Govornica je pojasnila: »Glavni razlogi za pripravo sprememb in dopolnitev Navodil so bile dileme v zvezi s statusom udeleženca in problematiko fiktivnega vpisa ter z minimalnim obsegom organiziranega izobraževalnega dela in nejasnostmi nekaterih določil (šolsko leto, uvodni pogovor in priznavanje predhodnega znanja ter interesne dejavnosti).«

Zaključili smo, da je problematika pomembna in še kako 'živa', saj do dokončnih odločitev še ni prišlo. Tanjin nastop je bil zato dobrodošel uvod v temeljito javno razpravo, do katere mora priti, preden ta predpis, ki določa minimalni standard kakovosti prilagajanja izrednega poklicnega in strokovnega izobraževanja odraslih, zaživi v praksi.

***

Na posvetu smo ob **20-letnici delovanja** čestitali sodelavcem **Centra RS za poklicno izobraževanje**.

Opozorili smo na mednarodno konferenco **Gradimo mostove v izobraževanju odraslih**, ki jo vodilne ustanove in asociacije na področju izobraževanja odraslih organiziramo 7. in 8. decembra v Ljubljani. Na dogodek so vabljeni nosilci politike in strokovnjaki iz držav na območju nekdanje Jugoslavije. Več informacij na spletni strani: <http://pro.acs.si/gm2015>.

Dogodek smo zaključili s povabilom na LPoIO 2016 in dobrimi željami za (so)delovanje v naslednjem letu.

***

Posvet smo za vas zasnovali člani programskega odbora: **Elvira Šušmelj** (vodja), **mag. Katja Dovžak**, **Marko Šiška** (vsi MIZŠ) ter **mag. Zvonka Pangerc Pahernik** in **mag. Andrej Sotošek** (oba ACS).

Pripravili in izpeljali smo ga sodelavke in sodelavci promocijskega in informacijskega središča ACS pod vodstvom **mag. Zvonke Pangerc Pahernik** (vsebinski vidiki) in **Mateje Pečar** (organizacijski vidiki): **Erika Brenk**, **Neja Colja**, **Simona Kavčič** in **Darijan Novak**.

Za administrativno podporo so poskrbele **Marjetka Petelin Zadnik**, **Katarina Šešet** in **Nina Fele**. Tehnično podporo je izvajal **Franci Lajovic**. Dogodek je fotografiral **Črt Lipej**, posnela pa sta ga sodelavca Socialne akademije – zavoda za izobraževanje, raziskovanje in kulturo, **Rok Černelič** in **Zvonka Špec**.

Vsem prisrčna hvala!

***

Utrinke sem zapisala **Zvonka Pangerc Pahernik**, jezikovni pregled je opravila **Simona Kavčič**. **Franci Lajovic** je poskrbel za tehnično izpeljavo, **Črt Lipej** pa za fotografije.

Prispevki, video posnetki, drugo gradivo in mnogo več fotografij je objavljenih na spletni strani posveta, izbira **Vsebine** oziroma **Fotografije** (<http://pro.acs.si/lp2015>).

